

18. MODUL OPTATIV (MODUL DORINȚEI)

Modul optativ exprimă o acțiune dorită, contemplată ca posibilă. Optativul folosește mai multe timpuri: timpul prezent, viitor, aorist și perfect. În NT optativul apare rar (cca. 67 ori, spre deosebire, de exemplu, de *Septuaginta* unde apare de 559 de ori), și doar la aorist și prezent, de exemplu, în expresia apostolului Pavel: μη γενοιτο, „de nu s-ar întâmpla!”, tradusă cu „nicidecum!”, „imposibil!”, sau cu „departe de mine gândul acesta!”, etc.

1.1. Paradigmele temporale ale optativului

La optativul prezent și viitor, verbele folosesc scheme asemănătoare. Sunetele specifice ale optativului sunt diftongii intermediari οι - la prezent, viitor, și perfect (κ + οι), și diftongul αι - la aorist. Dintr-un alt punct de vedere, caracteristică optativului este prezența vocalei ι, iota, atașată la vocala de legătură dintre rădăcină și terminațiile propriu-zise ale timpurilor (ο, ε, α).

Optativ prezent: rădăcină prezent + οι + terminații
Optativ viitor: rădăcină prezent + σ + οι + terminații

Optativ, timpul prezent, diateza activă

λυοιμι	- aș dezlega	λυοιμεν	- am dezlega
λυοις	- ai dezlega	λυοιτε	- ați dezlega
λυοι	- ar dezlega	λυοιεν	- ar dezlega

Optativ, timpul viitor

Timpul viitor la diateza activă se obține prin adăugarea unui σ:

λυσοιμι	- aș dezlega	λυσοιμεν	- am dezlega
λυσοις	- ai dezlega	λυσοιτε	- ați dezlega
λυσοι	- ar dezlega	λυσοιεν	- ar dezlega

Se poate observa, la optativ prezent și viitor, reminiscența terminațiilor vechi, înrudite cu cele ale conjugării în - μι: - μι, - ς, - x.

La diateza medie (*mi-aș dezlega*, sau *m-aș dezlega*) și pasivă (*aș fi dezlegat*), are formă similară imperfectului:

D. medie / pasivă

diftong de legătură - οι

λυοιμην

λυοιμεθα

λυοιοι

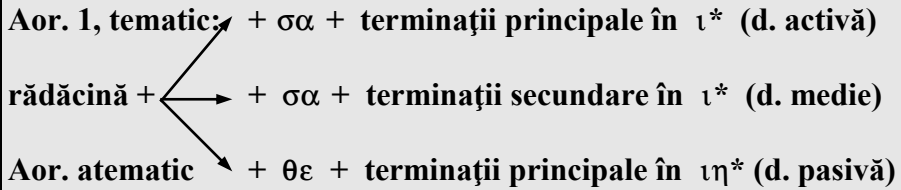
λυοισθε

λυοιτο

λυοιντο

Optativul aorist

La aoristul 1, optativ, de exemplu, aoristul verbului λυω se observă trei forme, conform celor trei diateze **σ plus diftongul αι**

D. activă

λυσαιμι - aș fi dezlegat

λυσαιμεν - am fi dezlegat

λυσαις - ai fi dezlegat

λυσαιτε - ați fi dezlegat

λυσαι - ar fi dezlegat

λυσαιεν - ar fi dezlegat

(λυσειε)

(λυσειαν)

D. medie

λυσαιμην - m-aș fi dezlegat

λυσαιμεθα - ne-am fi dezlegat

λυσαιο - te-ai fi dezlegat

λυσαισθε - v-ați fi dezlegat

λυσαιτο - s-ar fi dezlegat

λυσαιντο - s-ar fi dezlegat

D. pasivă

λυθειην - aș fi fost dezlegat

λυθειημεν - am fi fost dezlegați

λυθειης - ai fi fost dezlegat

λυθειητε - ați fi fost dezlegați

λυθειη - ar fi fost dezlegat   λυθειησαν - ar fi fost dezlegați

Pentru verbele de tip aorist 2 putem folosi paradigma lui λαμβανω, cu rădăcina aoristă, λαβ:

Diateza activă

λαβοιμι

λαβοις

λαβοι

λαβοιμεν

λαβοιτε

λαβοιεν

Diateza medie / pasivă

λαβοιμην

λαβοιο

λαβοιτο

λαβοιμεθα

λαβοισθε

λαβοιντο

Optativ, timpul perfect

Pentru *timpul perfect*, diateza activă, optativul folosește dublarea consoanei inițiale, consoana marcă a perfectului - κ, și terminațiile prezentului (cf. paradigma λυω):

λελυκοιμι

λελυκοις

λελυκοι

λελυκοιμεν

λελυκοισθε

λελυκοιεν

Optativul perfect al verbului εἶμι este prezentat în tabelul următor:

εἶην	- aş fi	εἶημεν	- am fi
εἶης	- ai fi	εἶητε	- ați fi
εἶη	- ar fi	εἶησαν	- ar fi

Marca optativului este dată de prezența terminațiilor în ι și ιη. Iota, ι - apare la verbele care urmează paradigma lui λυω (adică, verbe care utilizează vocale de legătură ο, ε), iar grupul iota - eta, ιη - la celelalte verbe. Ca și subjonctivul și imperativul, nici optativul nu utilizează augmentul ἔ la aorist.

1.2. Utilizările optativului

1) optativul cu sens volitiv în rugăciuni, cereri oficiale sau dorințe.

ὁ δε κυριος κατευθυναι ὑμων τας καρδιας εἰς την ἀγαπην
de v-ar îndrepta Domnul inimile spre dragostea, etc... (2 Tes.3:5)

2) optativul cu sens potențial, în comunicarea unor posibilități imaginare (cu ἄν).

το τι ἄν θελοι καλεισθαι αὐτο. (Lc. 1:62)
cum ar dori ca el să fie numit.

3) optativul cu sens deliberativ, în întrebări indirecte.

διελογιζετο ποταπος εἰη ὁ ἀσπασμος οὗτος. (Lc. 1:29)
se întreba ce fel ar fi salutul acesta (ce înseamnă, ce înțeles ar avea)

4) optativul cu sens condițional

Se conformează tipului 4 de construcții condiționale (cf. lecția despre subjonctiv). Fie protasis-ul, fie apodosis-ul vor fi la modul optativ, dar nu amândouă în același timp.

κρειττον γαρ ἀγαθοποιουντας εἰ θελοι το θελημα του Θεου,
πασχειν ἢ κακοποιουντας.
mai bine, deci, făcând binele, dacă așa ar vrea voia lui Dumnezeu,
decât a suferi ca făcând răul! (1 Pt.3:17)

Exerciții:

1. Traduceți următoarele texte și justificați teologic și gramatical traducerea folosită:

- α. εἶπεν δε Μαριαμ: ἴδου ἡ δουλὴ κυρίου: γενοιτο μοι κατὰ τὸ ῥῆμα σου. (Luca 1:38).
 β. ἀλλ' εἰ καὶ πασχοῖτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι (1 Pt. 3:14).

2. Completați conjugarea verbului ἀγγελω, a trimite, la optativ prezent și aorist:

ἀγγελ-οίη-ν
ἀγγελ-οίη-ς
ἀγγελ-οίη

ἀγγείλ-αι-μι
ἀγγείλ-αι-ς
ἀγγείλ-αι